

Lezing: Nehemia 4 (Basisbijbel)

Tekst: Nehemia 4: 9 *Maar we baden tot onze God. En omdat we wisten wat ze van plan waren, zetten we dag en nacht wachtposten neer.*

1 Maar toen Sanballat hoorde dat we de muur aan het herbouwen waren, werd hij woedend. Daarom begon hij de Judeeërs belachelijk te maken. 2 Hij zei tegen de bestuurders en de legeraanvoerders van Samaria: "Waar beginnen die arme Judeeërs aan? Denken ze nu echt dat ze dat allemaal zelf kunnen herstellen? Denken ze God met offers te kunnen omkopen? Zouden ze nu echt denken dat ze het ooit af zullen krijgen? Ze denken zeker dat ze die geblakerde puinhopen tot leven kunnen wekken!" 3 De Ammoniet Tobia stond naast hem en zei: "Zelfs als het hun lukt om de muur op te bouwen, stort hij al weer in als er maar een vos tegenaan springt!"

4 – Hoor toch God, hoe we uitgelachen worden! Straf hen daarvoor! Zorg dat zij zelf gevangen meegenomen worden naar een ander land! 5 Heer, vergeef hun niet wat ze ons aandoen. Want door de mensen te beledigen die de muur herbouwen, beledigen ze U!

6 Maar wij bouwden verder aan de muur, totdat de hele muur tot op halve hoogte hersteld was. Want de mensen werkten hard door, omdat ze er zin in hadden. 7 Het werk schoot goed op. De gaten in de muur waren bijna allemaal weer dicht. Toen Sanballat, Tobia, de Arabieren, de Ammonieten en de mensen uit Asdod dat hoorden, werden ze woedend. 8 Ze smeedden een samenzwering tegen ons. Ze waren van plan ons aan te vallen en paniek te zaaien in Jeruzalem. 9 *Maar we baden tot onze God. En omdat we wisten wat ze van plan waren, zetten we dag en nacht wachtposten neer.* 10 De mensen begonnen te klagen en zeiden: "De mannen die de stenen aandragen, beginnen moe te worden. Er ligt veel te veel in puin. Het lukt ons nooit om de hele muur te herbouwen."

11 Onze vijanden hadden gedacht dat we niets van hun plannen zouden weten. Ze hadden ons plotseling willen overvallen. Ze dachten ons te kunnen doden, zodat het werk zou stoppen. 12 Maar we werden wel tien keer door Judeeërs uit de omgeving gewaarschuwd. Ze zeiden ons dat we van alle kanten aangevallen zouden worden. 13 Daarom verzamelde ik de mensen op de plaatsen waar de muur het laagst was. Ook zette ik mannen neer op de hoger gelegen plaatsen. Ik stelde hen per familie op, gewapend met zwaarden, speren en bogen. 14 Ik zei tegen de belangrijke mensen van de stad, de leiders en de andere mensen: "Wees niet bang. Bedenk hoe machtig onze Heer is. Strijd voor je volksgenoten, je zonen en dochters, je vrouwen en je huizen!" 15 Onze vijanden merkten dat wij van hun plannen wisten. God had voorkomen dat zij ons onverwachts konden aanvallen. Daardoor konden we allemaal weer teruggaan naar ons werk aan de muur.

16 Sinds die dag werkte maar de helft van mijn mensen. De andere helft droeg speren, schilden, bogen en pantsers. De bestuurders stonden allemaal aan onze kant. 17 De mannen die de stenen aandroegen, deden dat met één hand. In de andere hand hielden ze een speer. 18 De mannen die aan het bouwen waren, droegen allemaal een zwaard op de heup. De hoornblazer stond naast mij. 19 Ik zei tegen iedereen: "We werken over een groot gebied. En we staan allemaal ver uit elkaar langs de muur verspreid. 20 Als er gevaar is, laat ik op de ramshoorn blazen. Als jullie dat horen, moeten jullie allemaal naar de plaats komen waar geblazen wordt. Onze God zal voor ons strijden!"

21 Zo werkten we van de vroege ochtend tot de late avond. Daarbij had de helft van ons speren bij zich. 22 Ook gaf ik in die tijd aan het volk het bevel: "Iedereen moet met zijn mensen binnen de muren van Jeruzalem overnachten. Dan kunnen we 's nachts met elkaar de wacht houden en overdag werken." 23 Ik kwam nooit uit de kleren. Mijn broers, mijn knechten en de mannen die de wacht hielden ook niet. Allemaal hadden we een wapen en water bij ons.

Introductie

Nehemia 11:1-3: "*De leiders van het volk vestigden zich in Jeruzalem.* En voor de rest van het volk werd het lot geworpen: *dat één op de tien mensen naar Jeruzalem zou verhuizen* en in de heilige stad zou wonen, en de andere negen in hun eigen stad zouden blijven. Allen die zich vrijwillig in Jeruzalem vestigden, werden door het volk geprezen. De belangrijkste mannen van de provincie Juda vestigden zich in Jeruzalem. *Maar in de steden van Juda woonde de rest van Israël, ieder op zijn eigen land in zijn eigen stad*, de afstammelingen van priesters, leviëten, tempeldienaren en dienaren van Salomo.

Nehemia 12:44b-45: "... want de Juda's verheugden zich erover dat de priesters en de Leviëten in dienst waren getreden. Zij zorgden voor de orde van de liturgie - aanbidding en reinheid, net als de zangers en poortwachters..."

Een beetje historische achtergrond over de hoofdpersoon.

Ezra was een priester, "een schriftgeleerde die thuis was in de wet van de God van de hemel" (zegt Artaxerxes of Artahshasta, koning van Perzië), en Nehemia was de belangrijkste bekerdrager in dienst van de koning. Toen hij de verhalen hoorde van de Joden uit Juda, van ontberingen en verdrukking in Jeruzalem en in het land Juda, werd hij erg bedroefd. De koning, die zijn verdriet zag, vroeg hem de reden hiervoor. Nadat hij had gezegd, vroeg hij om te vertrekken, en de koning gaf toe. Hij kreeg ook een escorte en geloofsbrieven, zodat wanneer hij in het land Juda aankwam, de koninklijke opziener van de plaatselijke houtpakhuisen hem hout zou geven om de muren te versterken. In de Bijbel zijn de boeken Ezra en Nehemia allemaal in harmonie; ze gaan eigenlijk over hetzelfde pad, streven en strijd. En het resoneert ook met de twee boeken van Kronieken. Het is hetzelfde verhaal, in verschillende verhalen.

De twee boeken Kronieken en de boeken Ezra en Nehemia zijn zeer interessante lezingen – het is de moeite waard om één of meer passages achter elkaar te lezen. (Nehemia werd bekend door het nemen van bepaalde maatregelen om de wet te handhaven en de hervestiging van de stad Jeruzalem te reguleren, maar vooral voor het organiseren en uitvoeren van de herbouw van de muren van Jeruzalem.)

Laten we eens kijken welke lering uit de lezing van vandaag naar voren komt, hoe God tot ons spreekt in het heden, in onze kerk, in onze gemeente, in onze eigen levenssituatie.

1.

De Perzische koning benoemde Nehemia tot gouverneur en hij kreeg de taak om de stadsmuren van Jeruzalem te repareren en te bouwen en nieuwe poorten te laten maken.

Om dit te doen, moest hij de tweede terugkerende mensen organiseren die met hem aankwamen, het vertrouwen van de lokale bevolking winnen (hiervoor bracht hij schatten mee uit het verre Perzië), en zich wapenen tegen de vijandige omgeving en op wacht staan (de oude en de nieuwe teruggekeerden hielpen hierbij). Na hard fysiek werk en de organisatie van het werk, wordt een resultaat verkregen: "De kasteelmuur was voltooid tegen de vijftiende van de maand, in tweeënvijftig dagen." (Nehemia 6:15)

Wat is het geweldig als een man zijn roeping erkent en de roep hoort. Wat is het geweldig om de moed te hebben om het roer uit te zetten of van koers te veranderen omdat je voelt en weet dat God je iets heeft toevertrouwd. Nehemia had een goede baan, hij was een belangrijk en vertrouwelijk man aan het koninklijke hof van Perzië – hij had een comfortabel leven – maar toch wijdde hij zich aan de lange, gevaarlijke reis, aan het bouwen van ruïnes, aan de verwarring van het verre Judea, aan de plaats van zijn herkomst. "De stad waar de graven van mijn voorouders zijn, is tot puin herleid en de poorten zijn door vuur verslonden." (Nehemia 2:3)

Onderschat, het is een grote schat om de mogelijkheid te hebben om te doen wat zijn hart verlangt. Of je je hier nu vanaf het begin op hebt voorbereid, sinds je kindertijd of jeugd, of als volwassenheid een bepaalde wending neemt en je nieuwe wegen inslaat. Voor God is niets onmogelijk, en wie zijn bedoeling met God bespreekt en om een zegen vraagt op zijn nieuwe reis, zal moed krijgen. Het helpt ook als je het niet alleen doet, maar je plannen duidelijk maakt aan mensen om je intenties te bevestigen. Dat deed Nehemia ook, en het is een sterk teken van moed, liefde en vertrouwen in de Here God.

En hetzelfde geldt voor degenen die zulke vastberaden mensen bijstaan om hem te steunen. Hoe goed is het om mensen te zien doen wat echt goed is – rechtvaardig, opbouwend, barmhartig naar Gods maatstaven. Dat zie ik altijd: ze sluiten zich aan bij zulke mensen van totaal onverwachte kanten, ze komen helpen, ze doneren. Diep in onze ziel verlangen we ernaar om goed te doen, om nuttig te zijn, om aan de kant van het goede te staan – om kinderen van het licht in de duisternis te zijn. Godzijdank dat we zulke mensen kunnen zijn of zien – en achter hen kunnen staan.

We zien mensen die werken voor goede doelen om ons heen, maar we kunnen ze ook zien op de veel verguisde sociale media: dat is een van de positieve aspecten ervan - dat we veel goede verhalen leren kennen, goede doelen om te volgen, waarin Gods glorie verschijnt, omdat toegewijde mensen hun werk doen.

Door dit te doen, geven ze anderen de kans om goed te doen en ook te helpen.

Voor mensen die in het geloof wandelen en in het geloof worstelen om te vertrekken, wordt het volgen van Christus ook op deze manier een oefening.

Vgl. Thomas a Kempis: De Navolging van Christus. "Halverwege de vijftiende eeuw schreef iemand genaamd Thomas a Kempis, een Augustijner monnik vier korte boeken." (dat zegt Péter Pázmány, de eerste Hongaarse vertaler en recensent van het werk) Het werk is een van de basisboeken van de christelijke spirituele literatuur. Als er één kwintessens van christelijke levenswijshouding is, zowel praktisch als theoretisch, dan is het de Navolging van Christus. In praktische termen bereikt degene die deze weg van "volgen" de volmaaktheid die van een christen wordt verlangd. Theoretisch kan er niets méér gezegd worden over de relatie tussen God en de mens, het streven van de mens naar God, Gods liefde voor de mensheid en de liefde van de mens voor God (d.w.z. de meest essentiële dingen van ascese en mystiek) dan dit. Hooguit ingewikkelder en abstracter.

Thomas a Kempis is ook aan onze gemeente verbonden als een geestelijke broeder die bijna zijn hele leven in dit gebied heeft gewoond. Hij maakte deel uit van de spirituele beweging Devotio Moderna en leefde als monnik in en rond Deventer en Zwolle.

(Integraal in het Hongaars: http://www.ppek.hu/konyvek/Kempis_Tamas_Krisztus_kovetese_1.pdf)

2.

Vanaf hoofdstuk 2 lezen we dat Nehemia's persoon wordt aangevallen. Ze proberen hem in diskrediet te brengen, te intimideren en fysiek te beroven, maar ze vallen niet voor hen. Als hij bijvoorbeeld vijf keer wordt opgeroepen om te 'onderhandelen' omdat 'men zegt' dat hij tegen de koning in opstand wil komen, maar met de bedoeling hem gevangen te nemen en te doden, antwoordt hij simpelweg: "Niets waarvan je beweert dat het is gebeurd, je hebt het gewoon zelf verzonnen." Hij onthoudt zich van provocatie.

Toch is hij ook een mens. Zijn grote hart, zijn heimwee, de betrokkenheid van zijn ziel brachten hem naar Jeruzalem, ook al was hij in ballingschap geboren en had hij zelf geen herinnering. Maar als hij daar is en geconfronteerd wordt met vijandigheid, is hij bang en beeft zijn hart. Hij doet hierover verslag in het schrijven. Hij houdt het niet voor zichzelf, hij pretendeert geen superheld te zijn die geen enkele angst heeft. Hij ontvangt wijsheid van God om met deze situaties om te gaan, en na elke dergelijke aanval vraagt hij de Allerhoogste om de goddeloosheid van zijn vijanden op hen te richten – en te onthouden dat hij, Nehemia, niet terugdeinsde, maar zich staande hield!

In zijn angst wordt de mens gedwongen om de vraag te beantwoorden hoe hij zich tot zijn eigen lijden moet verhouden. Wat moet ik doen om het anders te laten zijn? En omdat deze vraag onbeantwoord blijft, eindigt het lijden vaak in volhouden, uithouden, tolerantie van pijn en moeite. Maar naast vreedzame tolerantie is de mogelijkheid om de lasten te delen een realiteit. De eenzaamheid die geen uitweg kent, geen metgezel, wordt wonderlijk opgelost door gebed, gesprek met God, en dat gebed kan de vorm aannemen van twist, onderhandelen en stilte. Het is alsof er een leemte, een uitgang ontstaat in de fundamentele geslotenheid van het eenpersoons-lijden: zo'n opluchting is de wetenschap dat de *last gedeeld kan worden*. En niet alleen de last, maar het hele leven, waarvan elk moment is ingebed in de goddelijke wil. Als het verhaal van Nehemia ons iets bewijst, dan is dit het wel. Als hij beschrijft wie wat tegen hem heeft gedaan, tegen hen, verankert hij zijn wanhoop in smeekbede. Hij vertrouwt wraak toe aan God en vertrouwt het oordeel aan God toe. Maar hij bad ook al daar in Perzië toen hij hoorde over het noodlot van de Judeeërs die als eersten naar huis terugkeerden, en hij bad toen hij zijn wens aan de koning vertelde om naar huis terug te keren en de muren van de stad te bouwen. Dialoog met God, elke minuut van het leven.

3.

Tegelijkertijd wordt de bouw fysiek bewapend uitgevoerd. De constructie van de muur *wordt uitgevoerd in de triade van constant gebed, continu werk en het dragen van wapens die klaar zijn voor verdediging*. Het motto van Nehemia's aanwezigheid is: "Maar wij baden tot onze God en stelden dag en nacht een bewaker tegen hen op." (Nehemia 4:9)

Dit was nodig omdat ze voortdurend werden lastiggevallen en bedreigd. Nehemia ging naar huis tussen de teruggekeerde Joden, ook al was dat alleen in de geest hun vaderland. Volgens de traditie. (Het is misschien een beetje alsof de Saksen in Transsylvanië na tientallen jaren terugkeren naar hun dorpen en huizen en beginnen met het herstellen van hun verlaten erfgoed.) De verhalen hielden hen in leven, maar praktisch werd het leven erg moeilijk na thuiskomst. Ze werden op alle mogelijke manieren dwarsgezet door degenen die niet blij waren met hun terugkeer. De herbouwers werden belasterd, bij de koning kwamen de tegenstanders klagen met valse argumenten, en ze werden bedreigd met woord en daad:

Er was een enorme wrevel toen ze daadwerkelijk begonnen met het herstellen van de stadsmuur in Jeruzalem. Ze blaffen en grommen tegen het werk: ze kunnen niet uitstaan om te zien hoe de teruggekeerde ballingen daadwerkelijk met de eerder teruggekeerde Joden aan de slag gaan om de stadsmuur te bouwen.

Wat is die enorme weerstand? Het kan de muur zelf zijn, als symbool, dat meestal wrok oproept – want wanneer er bij mensen een muur wordt gebouwd, dat altijd betekent dat iets of iemand wordt ontkend of verstoten, of buitengesloten. Dat is hier ook het geval. Jeruzalem als stad overleefde zijn verwoesting. Namelijk wel. Het zag er vreselijk uit, alles was kapot, maar zelfs zonder muur zaten sommige mensen er op de een of andere manier goed bij. Niet zoals vroeger, maar de plek bestaat en er is leven in, op de een of andere manier. Of beter gezegd: een *beetje* leven, een kwellende ellende. Als de muren niet meer beschermden, trekken mensen de stad uit. Dan is het beter daarbuiten in de ruime dorpen. De stad is een plaats van armoede geworden, een plaats van overleven.

Weliswaar is de tempel al gelijk aan het begin na terugkeer van de eerste groep opgebouwd, maar de omgeving van de tempel is rommelig, ongeregeld, iedereen loopt er maar in en uit, er is geen rust. Mensen zijn kwetsbaar, in zo'n puinhoop zijn het altijd de zwakken, de kleinen, de armen, de nieuwkomers die aan het kortste eind trekken. In de puinhoop doen de slimmeriken meer, de fijnproevers overleven en de ziellosen overleven niet alleen, maar misbruiken de situatie ook.

Dus hier hebben we nog een antwoord: Wee degenen die een einde willen maken aan deze verwarring! Nehemia en zijn bouwers raken een gevoelige snaar bij velen, die het wel fijn vinden om de wanorde te opereren. Dit verklaart een deel van het verzet.

Dit is wat er gebeurt als je je leven of de wereld op orde probeert te brengen. Om de doorboorde muren te dichten, om de poorten te vernieuwen zodat alleen datgene binnenkort wat daar een plaats heeft, om een huis te bouwen zodat er kan worden geleefd. Want dit is te allen tijde Gods wil: dat wij leven hebben.

We hebben altijd zulke voorbeelden – mensen die door iedereen erkend worden. Hun ijver staat buiten kijf, en ook hun goede zaak. Omdat we weten dat ze muren van heilige steden bouwen. Ze staan duidelijk aan de goede kant. Zij pleiten voor waarheid, waarheid die Gods waarheid vertegenwoordigt. Journalisten, advocaten, geestelijk leiders en soms politici.

De machinaties en uitbuitingsmanoeuvres van banken en financiële investeerders worden door hen aan het licht gebracht en de onverantwoordelijkheid van grote vervuilende bedrijven worden door hen genoemd en door hen vervolgd. Ze vechten en werken om sociaal en bestuurlijk onrecht aan de kaak te stellen.

En voor onszelf, wanneer we onze gedachten, acties en woorden op orde beginnen te brengen, stuiten we altijd op weerstand. Wanneer we onze gemeenschappelijke zaken op orde proberen te brengen, is de weg nooit effen. Noch onze eigen wil, noch de wereld om ons heen berusten zo gemakkelijk in het veranderen, verbeteren en opbouwen. Weerstand is minstens zo sterk als wil.

Van Nehemia kunnen we leren dat wanneer we onze levenstaken of veranderingen beginnen in dialoog met God – kleine én grote veranderingen – er enkele basisregels zijn.

--- **Ten eerste** is er confrontatie, eerlijkheid. Met onze eigen intenties (wat, waarom doen we het, wat drijft ons echt - gaat het echt om het ontvangen van leven, het ontvangen van eeuwig leven, het dienen van het leven?)

Het is typisch voor Nehemia om schoon water in elk glas te gieten. Als hij de Perzische koning vraagt om te vertrekken, vertelt hij hem eerlijk hoeveel tijd hij nodig heeft. Zijn oprechtheid wordt door de koning beloond door de missie te steunen. Als hij in Jeruzalem aankomt, loopt hij eerst alleen rond en vertelt dan aan iedereen wat zijn plan is. Veel mensen omarmen zijn idee omdat ze er de toekomst in zien.

--- **Ten tweede** is er de organisatie. Zorgen dat ieders kracht en bekwaamheid benut wordt op de juiste plaats. In het Bijbelboek Nehemia staat ook een lange lijst van wie, vanuit welk beroep, de stadsmuur bouwt, de toekomst.

--- **De lasten verdelen.** Met mensen en met God. Een Franse generaal zou hebben gezegd: "Wie zijn avondgebed zegt, is als een generaal die verdedigers rond het kamp zet: je kunt slapen."

--- **Beschrijving van alles, een verslag van** wat het werk inhield, welke uitdagingen er waren, welke valkuilen, welke reddingen, welke resultaten. En het verhaal delen met toekomstige generaties, omdat het laat zien hoe mensen met God leven.

Laten we ons inzetten om onze ziel, leven, gezinnen en gemeenschappen leefbaar te maken – daarvoor partners, metgezellen, strijdgenoten te vinden, degenen te ondersteunen die het waard zijn om te ondersteunen en degenen te helpen, die het waard zijn om bij te staan.

Laten we het constante koord van het gebed vooral niet verbreken; laten we de last met elkaar en met God delen. We zullen niet teleurgesteld worden.

AMEN